

1894

2

P. P. MASLOVILLE

$\frac{30}{V}$ 94. Sain kirjeenne toissa päivänä. Olin tosiaankin unoh-
tanut miltei tyyten sekä kirjeenvaihtomme että referaatin,
mutta ryhdyn tietysti jälleen hyvin mielelläni kirjeenvaih-
toon referaatin johdosta heräävien ja muiden kysymysten
suhteen.

Ihmettelen vain, miksi Teidän piti »etsiä» minua. Eikö
N. M. A.* palattuaan Pietarista Tiflisiin tavannut Teitä?
eikö ilmoittanut Teille (pyysin häntä ilmoittamaan), että
minulla on vakinainen — ainakin talven ajaksi — osoite, ni-
mittäin: asianajajaneuvosto, asianajaja N. N:n apulaiselle.

Huomautustenne** johdosta haluan sanoa seuraavaa. Mitä
tulee ensinnäkin johtopäätösten liialliseen varovaisuuteen,
pitää ottaa huomioon, että tämä puutteellisuus [olen ehdot-
tomasti samaa mieltä, että se on todella puutteellisuus] saa
selityksensä aikomuksestani julkaista artikkeli liberaalien
aikakausjulkaisussa. Olin jopa kyllin naiivi lähettääkseni sen
»Russkaja Mysliin», josta sain tietenkin kielteisen vastauk-
sen: asia selvisi minulle täydellisesti luettuani »Russkaja
Myslin» 2. numerosta »kuuluisan» matalamielisen liberaalim-
me hra V. V:n artikkelin Postnikovista. Että pitääkin osata
niin tyyten pilata mainio aineisto ja hämätä kaikki asiatie-
dot sanahelinällä!

Teen tosiaan noiden tietojen perusteella suuria johtopäätök-
siä. Nimenomaan seuraavia: nuo tiedot todistavat mielestäni
talonpoikaiston taloudellisten suhteiden porvarillisuuden. Ne
näyttävät havainnollisesti, että »yhteisö»-talonpoikaiston kes-
kuudessa on antagonistisia *luokkia* ja nimenomaan sellaisia

* Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

** Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

luokkia, jotka ovat ominaisia ainoastaan kapitalistisen yhteiskunnan talousjärjestelmälle. Tämä on tärkein johtopäätös, ja se voidaan aivan hyvin ulottaa koskemaan Venäjän talonpoikaiston koko muuta osaa. Toinen johtopäätös on se, että suuri osa (ei vähemmän, vaan luultavasti enemmän kuin $\frac{1}{2}$) talonpoikain viljasta jo nyt markkinoidaan, ja tämän viljan päätuottaja on nykyajan maaseudun huippuryhmä, talonpoikaisporvaristo.*

Edelleen pidän perin tärkeänä sitä Postnikovin koko Venäjän suhteen päteväksi todistamaa lakia, että työn tuottavuus on talonpoikain ylimmissä ryhmissä 2— $2\frac{1}{2}$ kertaa korkeampi. Teorian kannalta tämä on erittäin tärkeää samoin kuin se, että talouden *kaupallinen* maa-ala on erotettu muista (tämä kohta on siksi vaarallinen Venäjän kehityksen omaperäisyyden puoltajien kannalta, että ymmärrän vallan hyvin hra V. V:tä, joka on sivuuttanut huolellisesti koko kysymyksen).

Siirryn seuraavaan, luontoistalouden normia koskevaan huomautukseenne. Myönnän, että siinä en käsitä Teitä täydellisesti.

»Normi»-kysymyksellä saattaa nähdäkseni olla merkitystä vain seuraavassa mielessä: on tärkeää tietää, kuinka suuri pitää talonpojan (keskinkertaisen) viljelystalouden olla, että se tyydyttäisi hänen kaikki (sekä tuotannolliset että henkilökohtaiset) tarpeensa ja pelastaisi hänet väistämättömältä sivuansioden haulta.

On tärkeää tietää tämä sen vuoksi, että kaikki keskinkertaista alempana olevat taloudet kuuluvat suoranaisesti työvoimaa myyviin, ja talouden koko on omiaan osoittamaan kyllin tarkasti, kuinka suuri on tämän tulolähteen merkitys. Ylempänä olevat taloudet kuuluvat suoranaisesti aitoihin pikuporvarillisiin talouksiin.

Mitä talouden omavaraisuuteen tulee, niin siihen nähden on kantani seuraava: omavaraisinta tulee aina olemaan talonpoikaiston keskiryhmä, mutta sekään ei voi koskaan tulla toimeen, ellei talous ole huomattavalta osaltaan tavarataloutta (rahan tulee käsittää todennäköisesti n. 40% koko budjetista). Alimman ja ylimmän ryhmän taloudet tulevat

* Gurvitsh sanoo sen vuoksi suotta, että *tulevaisuuden* Venäjä on talonpoikaisporvariston maa. Se on jo nykyisyyttä.

Mainio kirja: *Hourwitz*, »The Economics of the Russian Village», 1892, New York (*Gurvitsh*, »Venäjän maaseudun taloudellinen tila», 1892, New York. *Toim.*).

aina olemaan enemmän tavarataloutta, koska 1. myy työvoimaa; 2. viljaylijäämät.

Ryhmät on eritelty Postnikovia käsittelevässä artikkelisani juuri tämän jäsenyyksen mukaan.

Te puhutte erikseen »luontoistalouden normista» ja »tavaratalouden normista». Jos olen ymmärtänyt Teitä oikein, niin jälkimmäinen normi onkin minun keskimääräinen normini [Postnikovin mukaan 17—18 desj. kylvöjää], jossa tietenkin on tärkeää erottaa ja laskea tarkasti luontois- ja rahaosa. Itsenäistä »luontoistalouden normia» en sen sijaan käsitä: mikään nykyinen talonpoikaistalous ei meillä voi olla puhdasta luontoistaloutta, olipa se minkä kokoinen tahansa.

Tästä minun on muuten odotettava Teiltä tarkempia selityksiä.

N. K. Mihailovskia koskevaan arvosteluun nähden arvelen samoin, ettei mikään toimitus julkaise sitä — ei niinkään sensuuriolojen vuoksi (huhujen mukaan sensuuri on karkottanut Venäjän marxilaisuuden »Russkoje Bogatstvo»³ aiheuttaman mylläkän jälkeen) kuin sen takia, etteivät ne ole samaa mieltä kanssanne ja pelkäävät häikäilemätöntä ja ylipistynyttä »pamppua». Minulla on siinä suhteessa tiettyä kokemusta. [[Enkä ajattelekaan, että hänelle *voisi* ja kannattaisi vastata meidän lehdissämme.]] Lukisin mielihyvin vastauksenne.

Olen täällä luultavasti kesäkuun 12 päivään, ehkä kauemminkin. Lähtiessäni tiedotan uuden osoitteeni. Toistaiseksi voitte kirjoittaa (12. jälkeen) M. G. G:n kautta: sieltä on lyhempi matka toimittaa perille.

Lähetetty Pietarista Samaraan

Julkaistu ensi kerran 1940
XX XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

P. P. MASLOVILLE

$\frac{31}{V}$ 94.

Sain juuri toisen kirjeenne ja kiiruhdan vastaamaan: jos pidätte kiirettä, vastauksenne saattaa vielä tavoittaa minut täältä (olen täällä varmasti 12. VI saakka).

Periaatteessa ehdotuksenne miellyttää minua kovasti. En tietenkään voi sanoa mitään yksityiskohtaista, koska en tunne artikkeliinne. Omaan artikkeliini* nähden en oikeastaan usko, että sitä kannattaisi julkaista sellaisenaan (pelkkänä referaattina V. J. Postnikovin kirjasta).**

(Julkaisukustannukset — vähemmän kookas julkaisu tulisi luullakseni huomattavasti halvemmaksi.)

Asia täytyy nähtävästi lykätä yleensä syksyyn***, sillä vaikka ehtisitte lähettää artikkelinne tänne, niin siitä en julkaisemiseen vielä pitkälti. On sovittava kirjeitse tarkasti ja yksityiskohtaisesti kaikesta. Olisi vieläkin parempi tavata henkilökohtaisesti****: jos Teillä on varoja (ja halua) julkaisemiseen, halua kirjoittaa ja jos mielipiteemme käyvät yhteen, niin silloin se kävisi päinsä ja asian järjestely olisi*****

Lähetetty Pietarista Samaraan

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

L. F. MILOVIDOVALLE †

Sain »Asuntokysymyksen»***** ja jouduin pinteeseen. Kysymys on siitä, että jätitte työn kesken. Kun puhtaaksi kirjoitetut vihkot otettiin luettavaksi, niistä löytyi koko joukko virheitä (olen huomannut, että taulukotkin on sotkettu pahasti). Yhteiset tuttavamme sanoivat luettuaan, että työ

* Ks. »Uusia taloudellisia muutoksia talonpoikaiselämässä» (Teokset, 1. osa, ss. 1—60). *Toim.*

** Puhumme tästä tarkemmin.

*** Siihenhän on lyhyt aika.

**** Koska kirjeet, kuten kokemus osoittaa, kiiruhtavat liian hitaasti.

***** Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

***** Tarkoitetaan F. Engelsin teosta »Asuntokysymyksestä». *Toim.*

on tehty ihan kehnosti. Minun piti sen vuoksi ryhtyä tarkastamaan sitä, vaikka olen jo niin hemmetisti kyllästynyt siihen. Puhtaaksi kirjoitetuista vihkoista tuli lopuksi konseptivihkoja.

Lähettaisittekö minulle Engelsin...* jossa ovat vuoden 1894 loppusanat. *Voitte lähettää samalla tavalla.* Osoite on sama suunnilleen elokuun 15 päivään, sen jälkeen talvisaikainen.

Kirjeessänne ette ole tehnyt täydellistä eroa saksalaisten ja Saksalaisen välillä. Se, etteivät ensin mainitut tunne »kiinnostusta teoriaa kohtaan», on minusta ymmärrettävää (joskin murehdittavaa), mutta voidaanko jälkimmäisestäkin sanoa samaa? Eihän saa karttaa kysymyksen käsittelyä, jos siitä kerran esitetään tietty näkökanta. Jouduin tosin hiljattain havaitsemaan, ettei edes käsitetä tämän kysymyksen sisältöä eikä sitä, miksi se on tärkeä, mutta en kuitenkaan uskoisi, että sielläkin on odotettavissa samaa.

*Kirjoitettu heinäkuun 21 pnä 1894
Lähetetty Nizhni Novgorodista
Sveitsiin*

*Julkaistu ensi kerran 1961
»Istorija SSSR» aikakauslehden
2. n:o:ssa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan (perlustraatio)*

* Konekirjoitusjäljennöksessä on poisjätetty. *Toim.*